

Борис Дежулович

Майната им на хилядата динара

МОДЕРНА
ЕВРОПЕЙСКА
ПРОЗА

traduki

Издаването на това произведение беше подкрепено от ТРАДУКИ, литературна мрежа, в която са включени Федералното министерство по въпросите на Европа, интеграцията и външните работи на Република Австрия, Министерството на външните работи на Федерална република Германия, Швейцарската културна фондация „Про Хелвеция“, КултурКонтакт Австрия (по възложение на Федералното канцлерство на Република Австрия), Гьоте-институт, Словенската агенция за книгата ЈАК, Министерството на културата на Република Хърватия, ресор „Култура“ в правителството на Княжество Лихтенщайн, Фондацията на Лихтенщайн за култура, Министерството на културата на Република Албания, Министерството на културата и информацията на Република Сърбия, Министерството на културата на Република Румъния, Министерството на културата на Черна гора и фондация „С. Фишер“.

- © Борис Дежулович, автор, 2016
- Jebo sad hiljadu dinara. V.B.Z., Beograd, 2008
- © Русанка Костова Ляпова, превод, 2016
- © of the translation: S. Fischer Foundation by order of TRADUKI
- © София Маринчева Димитрова, художник, 2016
- © Издателство „Ерго“, 2016

ISBN 978-954-8689-94-6

Борис Дежулович

Майната им на хилядата динара

Роман

Превод от хърватски
Русанка Ляпова

Издателство „Ерго“
София 2016

В средата на лятото на 1993 година в щаба на Хърватския съвет за отбрана¹ (ХСО) в Благайевац постъпва донесение на военните разузнавателни служби за обезпокоителни действия на Армията на Босна и Херцеговина в района между Грачаница и Ковиляча. Скоро след това специализираният взвод към 119-та бригада на ХСО получава задача да проникне дълбоко зад фронтовата линия в територията, контролирана от босненската армия, и да събере информация за прегрупирането на противниковите формирования, както и за строежа на пътя, по който инженерните войски от Армията на Босна и Херцеговина ужким възнамерявали да прехвърлят танкове през Стара гора до непристъпните позиции над хърватската отбранителна линия около Благайевац.

На разсъмване, в последната неделя от месец август, шестима души от Взвода със специално предназначение, така наречените Черни пуми, преоблечени като войници от 8-ма моторизирана бригада от Армията на Босна и Херцеговина, тръгват от Орахов дол към стария кръвополски път в подножието на

¹ Hrvatsko vijeće obrane (HVO) – Хърватският съвет за отбрана (ХСО) включва военни формирования към изпълнителния и управителен орган на Хърватската република Херцег-Босна, просъществувала като самостоятелна държавна единица (ентитет) на територията на Босна и Херцеговина за около три години до Дейтънското споразумение от 27 ноември 1995 г. – *Всички бележки под линия са на преводача.*

Стара гора. В онази сутрин петима от тях са видени за последен път.

Шестият от взвода е намерен три години по-късно в гората по склоновете на Майдан, близо до Приедор. В състояние на пълно душевно разстройство, загубил изцяло способността да говори, той е изписан с установена самоличност от санаториума в Баня Лука чак през 1998 година.

Историята, която следва, е вдъхновена от репортажа за „шестте каменни пуми“, публикуван в брезовачкия вестник „Хрватски витез“ през октомври 1993 година, и представлява свободна реконструкция на драматичните събития в село Музаферове куче¹, като са взети предвид подробните доклади на следствения отдел на Главния щаб на ХСО, както и на сформираните впоследствие общи комисии на Съвместното командване на Армията на Босна и Херцеговина и на Хърватската армия. При разследване на събитието, известно като „инцидента в Музаферовите къщи“, са използвани и достъпните документи от архива на контраразузнавателните служби от армията на Република Сръбска, а така също и свидетелства на очевидци, приятели и роднини на изчезналите войници.

Дълъг е списъкът на хората, които ми оказаха неограничена помощ в дългогодишното проучване и реконструкция на събитието. Да ги спомена и да им благодаря е най-малкото, което бих могъл да дам в замяна за добрината и любезността на госпожа Илка Ребац и на благайевския журналист Гордан Кушлебрка, на д-р Йосип Север и д-р Яворка Миячич от тамошния Дом на здравето, на Володер, Гоя, Кхмера, Йеша, Румениге и Пайо от 119-та бригада на ХСО, на Свемир

¹ Muzaferove kuće (хърв.) – Музаферовите къщи.

Припуз от техникума по металообработване в Благайевац, на Реджеп Мехмети и инж. Нермин Урузович от „Брезовачки рудници“, на Хамдия Морич и Ирфан Преча, както и на ръководството на футболен клуб „Рудар“ от Ковиляча, на генерал Фуад Хамилович, някогашния командир на 78-ма бригада от Армията на Босна и Херцеговина, на Исток и Тияна Кнезович от Белград, на естрадната изпълнителка Соня Ходжич, на защитниците на Вуковар Предраг Гашипарович и Натко Връгоч, бежанци в Загреб, както и на господин Альоша Димитрович от Кливланд.

Тук искам да благодаря и на моите приятели, които четяха ръкописа, помагаха ми със съвети, посочваха ми грешките и неточностите, като например това, че в Ковиляча няма университет, нито има череши през август, че футболният клуб в Кръвополе се казва „Устанички“ и „талибан“ не означава студент, а ученик.

Специална благодарност за изключителните скици, незаменимо и единствено свидетелство за тези събития, дължа и на Дино Църнополяц от Взвода със специално предназначение към 119-та бригада на ХСО, а също и на д-р Урсула Хумболд и на персонала на Психиатричното отделение от Сплитския клиничен център „Фирула“.

Тази книга е подарък за дванадесетия рожден ден на моята Дора, родена на 29-ти август 1993 година, в същата неделя, когато се е разиграла драмата, описана като „инцидента в Музаферовите къщи“.

Дрехите не правят човека.

Народна пословица

А точно обратното.

Авторът

І част

Неделя, 29 август 1993 г.

8 ч. 41 мин.

– Чу ли?

– Кво?

– Нищо, мълчи.

– ...

– Кво да чуя бе?

– Нищо, гръм да те порази, нали ти казах да мълчиш?

– Че що питаш тогава?

– Ако беше чул, щеше да кажеш да. Щом питаш какво, значи не си чул. Млъквай сега.

– ...

– Ама що си толкоз нервен бе, какъв ти е проблемът?

– Защо съм нервен ли?!? Нервен съм, представи си, защото сме зад фронтовата линия, наред минното поле, ни отсам, ни оттатък, на двеста метра от турчулята¹, защото не можем да минем през Рушица, защото се скапа тъпият кенууд, защото от пълзене гащите ми се завряха в задника, пък в ушите ми щъкат мравки, защото е четирийсет и пет градуса на сянка и потта се стича по врата ми, защото тревата ме боде в очите и на всичкото отгоре се намери и ти да ми лазиш по нервите, ето защо съм нервен!

– Я чакай, шшшт!

¹ Презрително прозвище за бошняците мюсюлмани.

– ...
– Ебасимайката, ей го пак, чу ли сега?
– Какво, и ти ли го чу? Същото ли е?
– Аха, като някакво припукване, ей тука.
– Припукване ли? Къде?
– Тука.
– Майтапиш се?!
– На, ей го пак. Чакай, разбрах... Знаеш ли кво е?
– Нямам идея, какво?
– Пука ми на кура, че си нервен, ето кво, майната ти и на тебе, и на твоите мравки, да вървят в пичка ти майчина, чу ли, да ти пикая на майката невротична осемстотин хиляди пъти.

Тогава пак му дойде наум: всъщност често размишляваше за това и преди да се озоват насред минното поле край Мусемичи, но сега, точно в този миг – докато лежеше по корем в острата, спаружена трева на Суходол и по носа му се стичаше гореща пот, а Загор с висок шепот го псуваше на майка осемстотин хиляди пъти, – Пако не мислеше за нищо друго освен за онзи ден, преди година и четири месеца, когато Къоравата Жужа му даде стека пал мал и той трябваше просто да ѝ остави шибаното ресто от шибаните хиляда шибани хърватски динара.

Тогава, в онзи миг, а той го помни, сякаш е било сутринта и ще го помни със сигурност, докато е жив – защото както е тръгнало, ще живее още най-много два-три дни, – неговият живот се раздели на две и той избра грешния път. Само да беше казал: „Всичко е наред, лельо Жужо!“, днес нямаше да пасе сухата трева в минното поле насред Суходол, ами вече щеше да е компютърен програмист в някой спокоен квартал на Филадельфия, с три хиляди и петстотин долара заплата, подплатено кожено яке и голям черен лабрадор на предната седалка на ландроувъра... само да беше казал: „Всичко е наред, лельо Жужо, майната им на хилядата динара!“.

Естествено, и дума не можеше да става, че Къоравата Жужа, продавачката в павилиончето, е сляпа, та да трябва момчетата от „Гьргин виенац“ да ѝ оставят рестото от съжаление и милосърдие – тази зряла, та чак попрезряла червеночоса жена с пищна гръд виждаше прекрасно, а защо ѝ викаха Къоравата, ще разберем по-късно, – но работата беше там, че взимаше рестото от чекмеджето под тезгяха, като се навеждаше и кокетно излагаше на показ своето деколте, дълбоко като Зуфкина яма, пещерата на Вуча глава, в която предишната война партизаните са хвърляли усташите и местните поборници, както онази сутрин и на Пако му идеше да се бухне с главата надолу в ямата на Жужа.

Та работата беше там, че когато след 2–3 минути се изправи и намести на раменете си подпльнките на червения си, дълбоко изрязан пуловер, продавачката му каза, че не ѝ достигат хиляда динара, за да му върне остатъка от стоте марки, после спусна на носа си черните очила *Армани*, погледна го над тях и го попита изкусително: „Наистина ли нямаш нещо по-дребно, а?“.

Отначало Пако не схвана двусмислицата и едва след като тя се приведе още по-плътнo към тезгяха и му предостави неповторимата гледка към тайнствените дълбини на деколтето си, бездната, на чието дъно бяха загатнати черните сталактити на дантеления сутиен и розовите пъпки на зърната ѝ, и когато го попита още по-лъжливо и тихо, като почти прошепна в ухото му: „А ако потърсиш малко по-добре... в панталоните?“.

И до ден днешен Пако си спомня всяка подробност от този момент на „Виенац“, помни, че беше с тъмнозелената риза на брат си, че след проливния майски дъжд тъкмо беше блеснало слънце, че беше жега и той се потеше точно както сега. Спомня си Жужиния глас с аромат на турски парфюм. „Пако?“, прошепна тя, „кажи нещо“, а той се разшава и запристъпя смутено и от всич-

кото, дето му се въртеше в главата, от устата му се отрони само пресекливото, дрезгаво „Наистина, лельо Жужо... нямам... нищо по-дребно“, което от висотата на Жужиния тезгях беше дотам голата и необорима истина, че му се стори, че панталоните му ще се пръснат по шевовете. Помни как Жужа го изгледа изпитателно още няколко секунди, сякаш изчакваше следващата му стъпка, нов, по-успешен опит, и как след това се изправи, нагласи пуловера си и като се усмихна снизходително, почти презрително, го помоли да наглежда павилиончето, докато тя развали банкнотата му от сто марки във „Врило“ – гостилницата отсреща.

Спомня си, че понечи да каже, че няма нужда, че всичко е наред, майната им на хилядата динара, с тях можеше да се купи само кутия кибрит или друга подобна дреболия, но Жужа вече беше излязла, тогава тръгна да ѝ предлага сам да отскочи до „Врило“, обаче тя не го чу и той си остана така пред будката, загледан в едно от общо четирите списания на тезгяха, онова с голата Антонела (20), между чиито разкрячени крака зееше цепнатина колкото портата от ковано желязо на енорийската църква „Свети Кузма и Дамян“.

Помни – и как няма да помни! – как малко по-късно Къоравата Жужа излезе от гостилницата, като се смееше високо на някаква реплика, която ѝ бяха подхвърлили вътре, как му махна с ръка и му подвижна „Ето ме!“, и как точно в мига, когато стъпи на улицата с дългия си крак в черен чорап, забеляза и цепката на черната ѝ пола, още по-дълбока от Зуфкината яма, по-дълбока и от цепнатината на Кимбърли (23) от Уисконсин и при всички случаи твърде дълбока за жена на Муян.

И тогава нейното „Ето ме!...“ се сля с екналата песен на Кудър „...crazy 'bout an automobile“ от мръсното черно такси с брезовачка регистрация, чийто шофьор махаше на някого – Пако си спомня, защото *Borderline* беше

любимата му плоча и я знаеше наизуст, – и когато това „Ето ме!“ и „an automobile“ се сляха със свистенето на автомобилните гуми и с гледката, боже опази, като от анимационен филм, в която Къоравата Жужа летеше и се рееше в топлия майски въздух като червената коледна покривка на майка му на простора, а после как като на забавен каданс по асфалта на улица „Вельо Папачич“ се търкаляха големите ѝ слънчеви очила и едната от червените ѝ обувки и как след няколко дълги секунди клетата жена падна на двадесет метра встрани, в парка, с дългите си крака в черни чорапи, които останаха да стърчат от храсталака като камуфлажните дървени противотанкови оръдия, побити около Благайевац за заблуда на Югославските военновъздушни сили.

Все пак всичко свърши добре за Къоравата Жужа, която като по чудо се отърва само с едно счупено ребро, леко мозъчно сътресение, някоя и друга драскотина и няколко синини, каквито, право да си кажем, имаше и бездруго в дните от месеца, някъде около десето число, когато Муян прахосваше в „Чикаго“ заплатата си от фабриката за алуминий, пък тя му отмъщаваше с прозрачни блузи, дълбоко изрязани деколтета и кратки любовни излети, малки авантюри с благайевските хлапаци, с „крехките агънца“, както им викаше.

За слабостта ѝ към момчета знаеха всички в Благайевац, макар че никой не го коментираше открито, а и глобрадите ѝ любовници не се хвалеха много-много с подвизите си. Муян беше доста серт и можеше да потроши от бой не само Жужа, но и всеки хъшлак, позволил си да я погледне похотливо, както и всеки кибик в кръчмата, дръзнал да се подиграва с жена му. И до ден днешен по пивниците – разбира се, когато Муян го нямаше – се приказваше как веднъж заради нея и някакви слухове запалил цяло село на кръвополския път, макар чистата истина да беше, че селото е било опожарено от немците

през Втората световна война, а Муян беше запалил само една полуразрушена къща, стария конак на Музафербегович, където, както се говореше, сгасил своята Жужа с някакво младо пастирче.

Мариофил Муянович, по прякор Муян, ходи дори на съд заради това, реши да го съди наследникът на Музафербегович, благайевският адвокат, който никога в живота си не беше стъпвал в дядовата си къща, обаче не се намериха доказателства, че точно той е запалил бейския чифлик. Разправяха, че обвиняемият дори си нямал алиби, ами доказвал, че Жужа не била в селото, значи нямало смисъл да пали Музафербеговия конак, след като жена му е била на излет по профсъюзна линия в партизанската болница на Попово седло. Тъй или иначе, не си струваше да си вземаш беля на главата с някого, който е достатъчно луд да му приписват, че е запалил цяло село заради жена си, затова никой разумен човек не коментираше на глас нито предизвикателните блузи на Жужа, нито черните ѝ очила *Армани*.

Впрочем, за да не буди съмнения, Жужа носеше слънчеви очила винаги: и когато беше яла бой, и когато не беше. Нещо повече, понякога, да не е виновен все Муян, тя си докарваше синини и като се спънеше в някой бордюр или ниска ограда, която не беше забелязала точно заради очилата. В общи линии винаги имаше на очите си и очила, и синини – понякога имаше очила заради синините, друг път синини заради очилата. Ето защо всички в Благайевац ѝ викаха Къоравата Жужа.

Онази сутрин всичко свърши добре за нея, но доста зле за Пако, който натика в брезовачкото такси със счупено предно стъкло и Жужа, и двадесеткилограмовото прясно заклано и одрано агне, изпаднало от колата. Онова, което не знаеше тогава, докато караше колелото си към Дома на здравето, а днес вече знае, беше, че точно по същото време из „Гьргин виенац“ го издирваше Альо

с подписано и подпечатано разрешително за напускане на града, което чичо му Куба беше успял да издейства за тях двамата веднага щом разбра, че камионетката на Военна полиция ги търси с повиквателна за мобилизация от 119-та бригада на ХСО.

Альоша Димитрович, или накратко Альо, приятелят на Пако от Клуба на информатиците към Дома на техниката, го издирваше панически из целия град през тези няколко часа, докато на изхода на града дежуреше Зуйо, и никой не би могъл да го упрекне, че не потърси и разпита навсякъде освен при лекарката в Дома на здравето – при доктор Ребац, където на никого не би му хрумнало да го дири.

А Пако изчака там най-напред да дойде на себе си медицинската сестра, която отвори вратата на колата, за да извади отвътре ранената, и преживя истински шок, когато хвана двете предни крачета и срещна облещените очи и празния поглед на одраното агне. През следващите два часа Пако чакаше да дойде на себе си и леля Жужа – отчасти защото го гризеше съвестта, а отчасти защото го сърбеше между краката, докато с поглед, вперен в разкопчаната ѝ болнична пижама, сънуваше най-лудешките си блянове, – а накрая още час и половина да пристигне и пияният ѝ съпруг Муян.

Вярно е, че после в „Юма“ му предадоха, че Альо го е търсил, но никой не знаеше защо. Ако след тези три часа и половина се беше прибрал къщи, майка му Илка също щеше да му го каже, обаче тя щеше и да му обясни защо, понеже знаеше, че Альо го търси с паспортите и *ausweis*¹ да бягат в Шибеник при вуйчо му Райко, защото ги издирва Военна полиция. Щеше да му каже майка му, стига да не го беше задържала накрая на кафе и лекарката – доктор Ребац, която взе да го

¹ *Ausweis* (нем.) – личен документ, удостоверение, виза.

разпитва за баща му, та Пако да беше успял да си дойде навреме и пред вратнята да не го чакаха две горили в маскировъчни униформи.

Онова, което майка му тогава не знаеше, макар сега вече да ѝ е известно, беше, че – докато го чакаше нервно и разговаряше със съседката Мерима за Муяновата Жужа, която преди малко била блъсната пред павилиончето от някакво такси – Пако всъщност е бил с нея в Дома на здравето. Вярно е, че и съседката Мерима не подозираше, че Жужа е била ударена точно от нейния племенник, който ѝ карал агнето от брат ѝ Юсуф от Брезовача.

През следващите година и четири месеца Пако не мислеше за нищо друго освен за онази сутрин в „Гъргин виенац“. Само да беше казал тогава: „Всичко е наред“, само да не се беше опетлал и онемял така, да не му се беше завило свят над бездната от Жужиното деколте и над големия каньон между гърдите ѝ, само да беше рекъл: „Няма нищо, лельо Жужо!“, тя щеше да му се усмихне съблазнително и да му каже: „Мерси, Бранко, и много поздрави на съседката Мерима“, и после да добави: „И ѝ кажи, че ще се отбия следобед при нея на кафе“, а той щеше да се върне в „Юма“, където след петнадесет минути да го завари Альо.

Тогава щяха да вземат паспортите и да се изметат от града с разрешителните на Куба, чичото на Альо, на контролния пункт Пако щеше да попита Зуйо дали са идвали ония от Военна полиция, а той да му отвърне: „Още не“, и два-три часа по-късно Пако щеше да е вече при Булят в Сплит, след два-три дни при чичо си Райко в Шибеник, два-три месеца след това при бившата му жена в Америка, а пък година и два-три месеца по-късно на своята зелена улица в предградието на Филадельфия, в голям сребрист ландроувър, с голям черен лабрадор на предната седалка, през два квартала на път за Альо, да

го вземе да ходят заедно на волейболния мач на местните „Сикърс“ срещу Майкъл-Джордановите „Булс“ с билетите, дето им ги е осигурило гаджетото на Пако, да речем, готината едрогърдеста канадка, която има ламборджини, басейн, брат скаут в „Сикърс“ и оригинален екип на Чарлз Баркли от Олимпиадата в Барселона, освен това обожава, когато двамата с приятеля му Альо си говорят на неразбираем за нея език, а той се смее необуздано, щипе я по задника и обича повече от всичко на света тази готина червенокоса севернячка с лицето и гърдите на... леля Жужа.

В мигове като сегашния Пако си представяше своя живот точно такъв, протичащ в някаква паралелна вселена – онази, в която въпросната сутрин беше казал на Къоравата Жужа: „Всичко е наред, лельо Жужо, майната им на хилядата динара!“, и беше изтичал обратно в „Юма“, – това беше животът, в който никога повече нямаше да се сети за този незначителен момент, нито щеше да предположи някога, че тогава, когато е оставил рестото от хиляда динара на Къоравата Жужа, животът му е поел по правилния път, отвеждащ право към предградието на Филадельфия в деня на мача между „76ърс“ и „Булс“, докато в плейъра на неговия ландровър свири *Borderline* на Кудър и всички съседни се обръщат след него: „Ей го пак Пако“, казват си един на друг, „с тая негова музика!“.

А той пее с цяло гърло „Every woman I know...“, дръпва дълбоко от американското марлборо, „... is crazy 'bout automobile“, после отпива от кенчето будвайзер крадешком, защото полицията тук в Америка не си поплюва, бибитка закачливо на *every woman*, която види, и маха на съседите – кротки, шишкави мъже с косачки – с оригиналната шапка на *дрийм тийм*, докато неговият голям черен лабрадор Брет подава глава през задния прозорец и ги поздравява с високо ръмжене.

И кой знае още колко щяха да бибиткат така, да ръмжат, да пеят, да лаят и да веселят гражданите на Филадельфия, ако един корав войнишки ботуш не го беше сритал ненадейно по главата.

– Викам, и кво сега? – сепна го силен шепот. Беше отново Загор. – Там е разорано!

– Не съм те чул... Нещо се бях замислил.

– И кво сега, а? От другата страна на Мусемичи сто на сто е минирано.

Още минута-две с празен, разфокусиран поглед Пако се надяваше някак си, че в онзи живот с ландроувъра с американска регистрация нещо се е замислил и пред очите му е оживяла войната, оставена в родния Благайевац. Обаче повече не се чуваха нито съседът с косачката, нито Рай Кудър – а следващата песен беше The Girls from Texas и вече трябваше да е започнала, – нито клаксонът на автомобила след него му напомняше, че светофарът вече свети зелено. А и ръгането, което усещаше на тила си, със сигурност не беше от неговия лабрадор Брет.

– Ехо, чуваш ли ме? – срита го Загор с върха на ботуша си по главата. – Там сто на сто е минирано.

– Знам, знам...

– И кво сега?

– Чакай... нищо, минаваме на резервния план, към пътеката, зад останките от танка.

– И защо натам?

– Защото никой нормален не би го направил.

– И за теб туй е достатъчна причина, а?

– Аха. Понеже никой не би тръгнал натам, затова и на турчулята от Рушица няма да им се стори странно, ако видят шестима войници в униформи от армията на Босна и Херцеговина. И при мъничко късмет те поне две минути ще се чудят чии са тия, после ще погледнат през бинокъла, ще скиват, че са техните сапъори и готово. А

ние ще минем по пътя през Музаферовите къщи и нататък е чисто почти до завоя за Кръвополе. После вдясно през Вилая и ето ни пред Стара гора. Малко по-дългичко, ама сме там.

– Триста дяволи рогати, не е зле. Вярно е, че си нервен, ама не си гламав.

– Напротив, *зле е*, обаче нямаме друг избор. Не и след като пропадна това през Рущица. Значи минаваме на план Б.

– Не съм виновен аз. Как тъй нашите не са разбрали за турската чука?

– Карай. Слушай сега как ще действваме: стигаме пълзешком до оня големия дъб, а оттам, скрити зад шу-брака, излизаме горе на пътя.

– И после към Кръвополе.

– Не, оттам право към танка, към Мусемичи и Рущица.

– Е ся вече си плю на суратя, знаех си аз, че има нещо гнило, че няма как да си поумнял ей тъй нà. И защо ни е тогава да бягаме от Рущица?

– Защото, идиот такъв, от Рущица със сигурност ще ни видят на пътя зад дъба и ако аз бях някой турчин горе на чуката и зърнех изневиделица шестима турски войници на пътя, щях да се усъмня най-малко, ако тръгнат към мен. Със сигурност по-малко, отколкото ако изскочат от тревата край танка.

– И после?

– После нищо, стигаме до танка, помотаваме се наоколо, смъкваме някаква част от него и ужким тръгваме назад, към Кръвополе, което най се набива на очи, сякаш не се случва нищо особено.

– Гръм и мълнии! Туй е адски налудничаво. Хм. Затуй и ще го направим. Ами ако ни видят нашите? Те не ни очакват откъм Музаферовите къщи в посока Мусемичи. Те хич и не очакват да се появим на пътя.

– Нищо, нашите имат заповед да не стрелят седем дни, освен ако не са идентифицирали целта на сто процента.

– Кво да ти кажа, от тия ми ти зелени униформи с ленти *аллахакбар*¹ до гербовете и знаците на Осма моторизирана, че и с избродирано „Хазим Махмут“ и лилии по джобовете... едва ли в цяла Африка има по-сигурни иденфи... иденцифи... стопроцентови турчуля от нас!

– Млъквай, Загоре, много си тъп.

Сряза го Пако, извъртя се по гръб и извади кърпа да обърше потта. Надигна глава и се обърна. Пред себе си виждаше идиотската каска на Загор, накачулена с цял храст бръшлян, който наред спаружената трева на Суходол изпъкваше повече, отколкото ако пълзеше сред девствения сняг по Вилая с венец от рози на главата. Там зад него беше Папац, още по-назад, във високата пожълтяла трева, се мяркаше и голямата глава на Вили, до него беше Роби, а най-отзад – Чепа, дребосъкът.

Най-сетне им направи знак да се изправят и им показа окопа под пътя. Дълга, солена капка се стече по челото му, заигра на веждата и след кратко колебание скочи на миглата му. Пако инстинктивно затвори очи. Там, в мрака на стиснатите клепачи, нямаше никого и вече нищо не се чуваше: нито радостното ръмжене на лабрадора Брет, нито веселият клаксон на неговия ландроувър, нито рифовете на китарата на Кудър. Усещаше само жарките пробождания на солената капка, пленена в дясното му око.

¹ Аллах Акбар (араб.) – Аллах е най-велик – мюсюлмански девиз, използван при петте задължителни молитви в Корана.